

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 279/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ing. Arpádom Barczim, advokátom, T. Vansovej 225/3, Galanta, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 3 Tos 36/2023 z 28. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej „ústavný súd“) 25. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos 36/2023 z 28. februára 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a prikázať jeho bezodkladné prepustenie z väzby na slobodu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je obžalovaný z obzvlášť závažného zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) a ods. 4 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona.

3. Uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 28 Tk 2/2021 z 22. apríla 2021 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 3 Tos 64/2021 z 18. mája 2021 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

4. Sťažovateľ podal 13. januára 2023 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 28 Tk 2/2021 zo 14. februára 2023 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) tak, že ju zamietol, väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a jeho návrh na nahradenie väzby písomným sľubom zamietol.

5. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že okresný súd a krajský súd sa nevysporiadali s jeho námietku o nedostatku urýchleného postupu v jeho trestnej veci, v ktorej je obmedzený na osobnej slobode väzbou. Tvrdí, že medzi termínmi hlavného pojednávania existujú odstupy takmer dvoch mesiacov, pričom niektoré hlavné pojednávania sa ani len nevykonali. V jeho trestnej veci tak existujú zbytočné prietahy, a preto jeho väzba stráca svoje opodstatnenie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, v ktorom má absentovať odpoveď na námietku sťažovateľa o nedostatočne urýchlenom postupe v jeho trestnej veci v situácii, keď je obmedzený na osobnej slobode väzbou.

8. Ústavný súd na úvod konštatuje, že sťažovateľ bližšie nešpecifikoval právo podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, ktorého porušenie pred ústavným súdom namieta, avšak z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj z okolností danej veci je zrejmé, že pôjde o právo podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

9. Ústavný súd stabilne judikuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (*mutatis mutandis* III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (I. ÚS 187/09, rozsudok vo veci Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 11894/85, bod 67).

10. Každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia (III. ÚS 271/07, I. ÚS 58/2017).

11. Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

12. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že súd rozhodujúci o pozbavení slobody nemusí dať odpoveď na každý argument osoby pozbavenej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybníť existenciu podmienok „zákonosti“ pozbavenia osobnej slobody (rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94). Každé pozbavenie osobnej slobody totiž musí sledovať účel ochrany jednotlivca pred svojvôľou (rozsudok Veľkej komory vo veci S., V. a A. proti Dánsku z 22. 10. 2018, sťažnosti č. 35553/12, č. 36678/12 a č. 36711/12, bod 74).

13. V zmysle judikatúry ESLP sa pri obmedzení osobnej slobody jednotlivca musia konať súde okrem existencie dôvodného podozrenia a existencie konkrétneho väzobného dôvodu, ktorý je relevantný a dostatočný, presvedčiť aj o tom, že v trestnej veci sa postupuje s „osobitnou starostlivosťou“ (rozsudok vo veci Buzadji proti Moldavskej republike z 5. 7. 2016, sťažnosť č. 23755/07, bod 87 a tam citovaná judikatúra). Uvedené je potrebné vyhodnocovať nie abstraktne, ale s ohľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu (*ibid.*, bod 89).

14. Aj ústavný súd stabilne judikuje, že orgány činné v trestnom konaní, resp. súd vo veci samej majú postupovať s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (III. ÚS 29/2015, II. ÚS 200/2019). Právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy môže byť totiž porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (II. ÚS 55/98).

15. Zohľadňujúc citované východiská, ústavný súd sa oboznámil s odôvodnením napadnutého uznesenia a dospel k záveru, že ústavná sťažnosť nie je dôvodná.

16. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia odkázal na závery okresného súdu, s ktorými sa v plnej miere stotožnil a sťažovateľa na tieto závery odkázal. Ústavný súd sa s odkazom na svoju judikatúru, v zmysle ktorej rozhodovanie prvostupňového a druhostupňového súdu tvoria jeden celok a z neho je potrebné pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti vychádzať (I. ÚS 487/2021, III. ÚS 625/2022), oboznámil s odôvodnením uznesenia okresného súdu.

17. Okresný súd vo svojom uznesení (s. 5) poukázal na termíny hlavného pojednávania (v sťažovateľom namietanom období ide predovšetkým o termíny hlavného pojednávania 7. júla 2022, 4. augusta 2022, 20. septembra 2022, 15. novembra 2022, 26. januára 2023, 14. februára 2023, pozn.) a v rámci nich na výsluch obžalovaného, viacerých svedkov, znalcov, oboznámenie sa so znaleckým posudkom a s viacerými listinnými dôkazmi a taktiež obrazovo-zvukovými záznamami z výsluchov poškodených. Ďalej uviedol, že termín hlavného pojednávania určený na 5. máj 2022 bol zrušený pre práceneschopnosť obhajcu sťažovateľa a že hlavné pojednávanie 12. januára 2023 bolo odročené bez prejednaní veci z dôvodu neúčasti členky senátu. Na hlavnom pojednávaní 26. januára 2023 bolo vykonané dokazovanie „iba“ oboznámením sa s listinnými dôkazmi z dôvodu, že traja predvolaní svedkovia sa bez ospravedlnenia nedostavili (z toho išlo o dvoch svedkov navrhnutých obhajbou, pozn.). Na hlavnom pojednávaní

14. februára 2023 sa vykonalo „iba“ oboznamovanie sa s obrazovo-zvukovým záznamom z výpovede svedkyne (poškodenej), pretože sa nedostavil svedok navrhnutý obhajobou. Isté predĺženie bolo podľa okresného súdu spôsobené aj tým, že sťažovateľ opakovane nebol schopný oznámiť súdu presné meno ním navrhovanej svedkyne, ktoré zistil okresný súd až na základe oznámenia poškodenej.

18. Ústavný súd sa z uvedeného presvedčil, že v trestnej veci sťažovateľa nemožno identifikovať také prietahy vo veci samej, ktoré by opodstatňovali záver o porušení jeho práva na postup s osobitnou starostlivosťou a urýchlením. Termíny hlavného pojednávania v jeho trestnej veci sú určované priebežne a s odstupmi, ktoré podľa ústavného súdu ešte možno považovať za primerané, pričom ich výkon bol komplikovaný predovšetkým neospravedlnenou neúčastou svedkov a procesným postupom sťažovateľa.

19. V tomto bode však ústavný súd pripomína, že konajúci súd v zásade nesie zodpovednosť aj za neprítomnosť relevantných osôb (svedkov, spoluobvinených či ich právnych zástupcov) a na zabezpečenie ich prítomnosti má vo svojich rukách príslušné právne nástroje (I. ÚS 124/2023; rozsudok Tychko proti Rusku z 11. 6. 2015, sťažnosť č. 56097/07, bod 68 a tam citovaná judikatúra). Ak by sa svedkovia či iné relevantné osoby opakovane nedostavili pred súd a marili tak výkon hlavného pojednávania, je potrebné, aby okresný súd túto situáciu riešil prostredníctvom jemu zákonom zverených prostriedkov (napr. vo vzťahu k u svedkom § 88 a § 128 Trestného poriadku).

20. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné ako celok odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola už pri predbežnom prerokovaní ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. mája 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu